

ingrad

CELJE

GLASILO KOLEKTIVA

Letnik XXII. — št. 7, 8 — avgust 1980

Glasilo kolektiva izdaja GIP
»Ingrad« Celje v nakladi 2500
izvodov. Časnik urejuje ured-
niški odbor. Odgovorni ured-
nik: Franjo Cevnik, urednik:
Mojca Jagrič, tehnični ured-
nik: Vili Suster

Prispevke sprejema uredništ-
vo časopisa. Rokopisov in slik
ne vračamo.

Tisk: »Papirkonekcija« Krško.
Po mnenju Izvršnega sveta
SRS, sekretariata za informa-
cije, je časnik oproščen dav-
ka na promet proizvodov
(St. 421-1/72, z dne 16. 7. 1974).

POLLETNO POSLOVANJE V GIP »INGRAD« CELJE

Slabše kot smo pričakovali

Poslovanje v letošnjem letu poteka v zaostrenih gospodarskih pogojih, ki so nastali zaradi neskladja med ustvarjenim dohodkom in različnimi oblikami porabe, kot so: osebna skupna, splošna in investicijska.

Se posebej se je čez razpoložljive možnosti razbohotila investicijska poraba, kar je privedlo tudi do prekomerne zadolžitve v tujini. Da bi preprečili nadaljne negativne trende v ekonomskih odnosih s tujino, je prišlo do spremembe tečaja dinarja z namenom, da se pospeši izvoz in omeji uvoz.

Zaradi stabilizacije gospodarstva so sprejeti ukrepi v obliki raznih predpisov, ki omejujejo, oziroma preprečujejo negospodarske investicije, stimulirajo pa investicije, ki prispevajo večjemu izvozu. Jasno, vsi ti ukrepi posredno vplivajo na poslovanje naše delovne organizacije, še posebej v primeru, ko gre za omejevanje investicij.

V okviru Ingrada so sprejeti ukrepi za gospodarsko ustalitev in doseganje večje kvalitete v gospodarjenju, potrebno pa jih je dosledno izvajati v vsaki temeljni organizaciji. Polletni obračun je priložnost, da kritično analiziramo dosežene rezultate v vsaki temeljni organizaciji, posebej pa v tistih, ki so dosegle slabše poslovne rezultate.

Ingrad kot celota je dosegel v prvem polletju naslednje rezultate:

Ugotovimo lahko, da je letos celotni prihodek narasel v primerjavi z letnim letom za 22 %, kar je precej manj kot smo bili vajeni v zadnjih obdobjih. Letni plan je s tem dosežen s 47,2 %.

Se posebej zaskrbljuje porast stroškov poslovanja, ki so dosegli za 3 % hitrejšo rast kot celotni prihodek, kar se negativno odraža na ekonomičnost poslovanja. Zlasti visok porast izkazujejo materialni stroški poslovanja, kot na primer energija, material, proizvodne storitve in drugo. Zaradi takšnega porasta stroškov poslovanja je doseženi dohodek porasel samo za 12 % ter čisti dohodek samo za 7 %.

Zato lahko ugotovimo, da so osebni dohodki ne glede na to, da so realizirani le v višini 39,3 % letnega plana, obračunani v višini, ki ni v skladu s sprejeto zvezno in republiško resolucijo in dogovorom. Tudi ostanek čistega dohodka za poslovni sklad je precej manjši kot v enakem obdobju preteklega leta ter je letni plan čistega dohodka dosežen s 27 %. Z ozirom na to, da sredstva za akumulacijo ni možno formirati v potrebni, oziroma planirani višini, bo potrebno skrbeti tudi naložbe, ki so planirane v letu 1980. Posamezne TOZD so dosegle naslednje rezultate:

	v 000 din		
	Celotni prihodek	Dohodek	Čisti dohodek
TOZD GO Celje	214.269	31.915	21.795
TOZD GO Laško	145.171	15.415	9.215
TOZD GO Sentjur	64.878	14.874	9.579
TOZD GO Sl. Konj.	182.644	20.174	13.813
TOZD GO Žalec	93.831	19.818	11.152
TOZD GO Ljublj.	108.175	26.296	15.980
TOZD GO Gr. Rog.	106.089	28.393	22.296
TOZD IGM Medlog	234.726	56.409	33.544
TOZD Proiz. obrati	63.504	30.470	22.067
TOZD Lesni obrati	27.309	12.370	8.644
TOZD Mehanizacija	115.838	54.797	33.095
TOZD Proj. biro	9.819	7.536	5.786

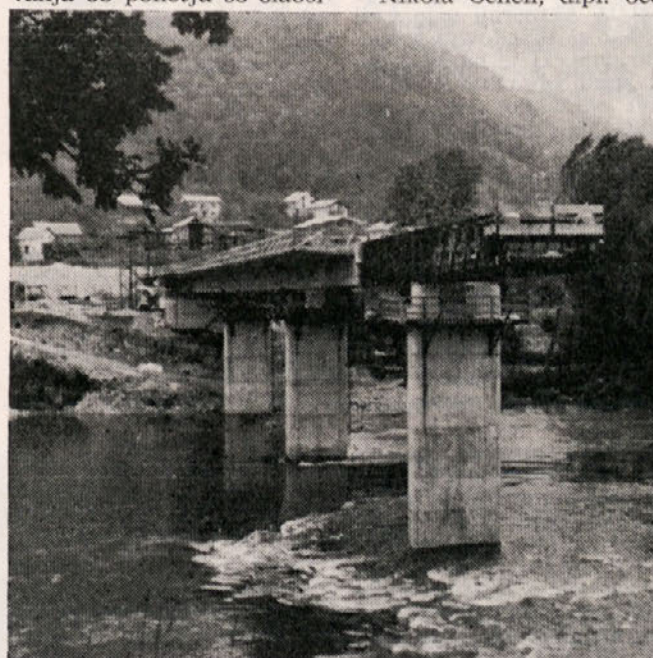
Med gradbenimi temeljnimi organizacijami je dosegla najboljše rezultate TOZD Gradbeništvo Rogaska Slatina. Sledijo ji TOZD GO Ljubljana, Slovenske Konjice in Laško. Slabe poslovne rezultate izkazujejo TOZD GO Žalec, GO Celje in GO Sentjur.

Med temeljnimi organizacijami, ki se ukvarjajo z drugimi dejavnostmi, pa je najboljši rezultat dosegla TOZD Proizvodni obrati, sledi ji TOZD Lesni

Elementi	Realizacija 1-6		Plan 80	Indeks	
	1979	1980		80/70	80/pl.
Celotni prihodek	1.082.972	1.318.985	2.792.800	122	47,2
Porabljen. sredstva	793.141	993.383	1.986.290	125	50,0
— od tega amort.	20.008	24.289	43.730	121	55,5
Dohodek	289.830	325.601	806.510	112	40,5
Čisti dohodek	199.288	214.490	526.847	107	40,7
Osebni dohodki	145.657	168.410	428.821	115	39,3
Poslovni sklad	19.438	12.508	45.730	65	27,4

kot smo pričakovali, zato je treba poostriži stabilizacijska prizadevanja na vseh nivojih in področjih, zlasti na področju zniževanja stroškov poslovanja, na področju boljšega gospodarjenja s proizvodnimi sredstvi (stroji in opremo), na področju boljše organizacije dela in boljšega gospodarjenja z delovnim časom.

Nikola Schell, dipl. oec.

Z novo tehnologijo gradnje mostov »s potiskanjem« smo v Ingradu pričeli na mostu v Radečah

Premoščena je Sava v Radečah. Dela na mostu izvaja TOZD GO Laško.

Obveznost, ki velja za vse

Stabilizacija. Toda, imenujmo to nalogo preteklega, sedanjega in prihodnjega časa bolj po domače, po naše. Tako nam bo bližja, čeprav bi nam nikoli ne smela biti tujka. To je ustalitev. To je naloga, ki smo jo spoznali že zdavnaj, pa smo jo prezirali. Zdaj nas tudi splošne razmere sili, da jo osvojimo v celoti. In vsi!

In kako smo jo osvojili?

O tem naj bi odgovorili zapisi iz dvanajstih naših temeljnih organizacij. Zaenkrat smo sprejeli le tri, in to iz TOZD Gradbeništvo Rogaska Slatina, TOZD IGM Medlog in TOZD GO Celje.

Odmev torej ni zadovoljiv. Vsaj zaenkrat ne. In ne samo to, tudi prispevki o poteh za uresničevanje ustalitvenih naporov so tu in tam preveč splošni. Naloga pa je zelo konkretna, v ničemer načelna. To vemo vsi. Zato naj že v tem uvodu opozorimo na prispevek A. Aškerc, ki je več kot »oprijemljiv«, konkreten skratka.

Sicer pa smo želeli z objavljanjem teh zapisov o ustalitvenih prizadevanjih v temeljnih organizacijah opozoriti na skupno nalogo, želeli smo opozoriti na korake, ki jih ubirajo naše temeljne organizacije, dati tako dovolj pobud, zgledov in še kaj, na vsak način pa povedati in zapisati to, da je ustalitev naša obveznost, ki jo moramo sprejeti in uresničiti!

TOZD GRADBENIŠTVO ROGAŠKA SLATINA

VSE VEČ DEL V AKOR- DU

V naši temeljni organizaciji redno spremljamo izvajanje nalog v zvezi s sprejetim stabilizacijskim programom. Realizacijo programa spremljajo politične organizacije, komisije delavskega sveta in drugi organi in o tem poročajo delavskemu svetu TOZD. Aktivirali smo tudi odbor za učinkovito gospodarjenje, ki je na svoji seji pred obravnavo polletnih obračunov razpravljala tudi o stabilizacijskem programu. Odbor je izpostavil nekaj problemov, ki jih bo treba obvezno obravnavati na zborih ob obravnavanju polletnih obračunov in sicer: nagrajevanje po delu, izvrševanje pogodbenih rokov ter analiza izostankov z dela, kar je v naši TOZD izredno kritično.

Nagrajevanje po delu je ena izmed nalog, ki smo jo že v precejšnji meri realizirali. Intenzivneje smo na tem področju začeli delati po sprejemu zaključnega računa za leto 1979.

Po razpravah na raznih nivojih smo spomlad sprejeli sklep na delavskem svetu temeljne organizacije, da moramo s 1. aprilom letos preiti na akordiranje del na vseh gradbiščih. V začetku je bilo nekaj težav, danes pa se delu v akordu upirajo le redki posamezniki. Le-ti bi si radi s nedelom prislužili svoj osebni dohodek, na račun drugih.

V prvem mesecu, ko smo prešli na tak način nagrajevanja po delu, je bilo v akordu obračunanih približno 57 % delavcev v temeljni organizaciji. Ta odstotek je iz meseca v mesec naraščal. V mesecu juniju smo na osnovi analize ugotovili, da je bilo v akordu obračunanih že približno 98 % delavcev v TOZD, kar je vsekakor lepa številka. Akordi so preseženi v povprečju za cca 10 odstotkov. Poudariti pa moramo, da so nekateri presežki tudi 20 ali 25 %. Medtem pa so bila v nekaj primerih zaradi slabega izpolnjevanja delovnih nalog izplačila tudi nižja od 100 % osnovnega osebne dohodka.

Kljub dobrim rezultatom, ki smo jih na področju nagrajevanja dosegli, pa z vsem še vedno ne moremo biti zadovoljni. Ponekod se akordni nalogi še ne izstavlja pravočasno, akordi še niso vedno povsem realni, prevzemanje izvršenih del ob koncu meseca še ne teče tako kot bi moralo itd. Če hočemo odpraviti te pomanjkljivosti in izpolniti sistem nagrajevanja po delu je nujno, da se na ravni delovne organizacije organizirajo seminarji za organizatorje proizvodnje. Na teh seminarjih bi moralo biti precej časa posvečeno prav nagrajevanju po delu.

Da bi bili akordi in obračuni izvršenih del za investitorja čim bolj popolni, smo uvedli redno mesečno kontrolo teh obračunov. V TOZD smo zadolžili osebo, ki do 20. v mesecu napravi primerjavo za pretekli mesec in sicer: količin obračunanih v akordu, v gradbeni knjigi in v izstavljenih situacijah. Tudi ta ukrep bi v nekaj mesecih moral roditi sadove.

Na odboru za učinkovito gospodarjenje smo obravnavali tudi predloge o praznopolni delovnega časa. Prerazporeditev predstavlja za našo temeljno organizacijo velik problem, zaradi dnevni prevoznih naših delavcev iz oddaljenih krajev. Vendar smo trdno odločeni, da na tem področju nekaj naredimo. Izdelali smo nov predlog, ki bi nam omogočil (z delnim koriščenjem letnega dopusta pozimi) v zimskih mesecih prekiniti delo za približno 15 delovnih dni. O tem in o postavitvi nove betonarne v Nagonju bo-

mo poročali drugič.

Anton Aškerc

TOZD IGM

DOLG JE SEZNAM NA- LOG

V TO IGM Medlog smo v marcu sprejeli stabilizacijski program za leto 1980 za TO kot celoto, v mesecu aprilu in maju pa so bili sprejeti programi tudi za posamezne samoupravne delovne skupine.

V stabilizacijskem programu smo si zadali naslednje važnejše naloge oz. ukrepe:

- da mora vsaka samoupravna delovna skupina sprejeti tudi stabilizacijski program svoje skupine ter da se morajo naloge bolj kot doslej dosledno izvajati;

- da mora vsak delavec opravljati svoje naloge vestno, kvalitetno in v rokih ter v skladu s poslovnikom o delu TO IGM;

- da se mora za vsak obrat, kakor tudi za TO izdelati prednostni vrstni red izvedbe investicijskega programa;

- nujno je priskrbeti več deviznih sredstev za nabavo rezervnih delov za uvožene stroje, po možnosti pa dele nadomeščati z domačimi, da ne pride do zastojev;

- zaloge morajo ostati na sedanji višini, v povprečju se ne smejo povečati;

- nabava osnovnih sredstev in repromateriala mora biti izključno v skladu z investicijskim programom ter zakonom o zagotovitvi plačil in planom nabave;

- indeks stroškov ekonomske propagande v primerjavi z letom 1979 ne sme biti večji od 100;

- v vsaki DE izvesti vsaj

Poslovno-stanovanjski blok v Miklošičevi ulici

Dom upokojencev Celje — II. trakt

eno inovacijo oz. tehnično izboljšavo letno;

- prizadevati si za dviganje storilnosti; pri delavcih spodbujati marljivost in zavest, da z večjo storilnostjo ustvarijo sebi večji OD, hkrati pa večji dohodek TO in večjo socialno varnost;

- poostriži je treba delovni red in disciplino; uvesti evidenčno knjigo izhodov iz obratov; izhod se dovoljuje samo za zelo nujne primere in evidentira zamujeni čas, ki se odšteje od zamujenih ur;

- na stroških moramo prihraniti vsaj 2 % oz. v globalnem znesku 7 milijonov din;

- posojanje orodja v privatne namene je hujša kršitev delovne dolžnosti;

- planirati remonte strojev; zaradi zmanjšanja zastojev opravljati večja popravila izven rednega delovnega časa;

- uvesti odvisnost OD delavcev od količine škarta nad normalo;

- dosledno kontrolirati izvrševanje prevoznih in drugih uslug.

Za posamezne naloge so zadolženi nosilci nalog. Na sestanku komisije za učinkovito gospodarjenje, dne 17. 7. 1980, smo analizirali izvrševanje nalog stabilizacijskega programa in ugotovili, da se nekatere naloge zadovoljivo izvršujejo, nekatere pa ne dovolj resno. Ugotovljeno je tudi, da bo nekatere naloge, predvsem prihrank na stroških, zelo težko uresničiti, na drugi strani pa so cene naših izdelkov in uslug limitirane z mnogo manjšim porastom. Zato bo tudi težko ustvariti planiran dohodek. Prihranke je treba torej iskati predvsem v racionalni porabi materiala in drugih sredstvih ter večji storilnosti dela. Poudarjeno je bilo,

da je nujno prizadevanje za dosledno izpolnjevanje resolucijskih nalog.

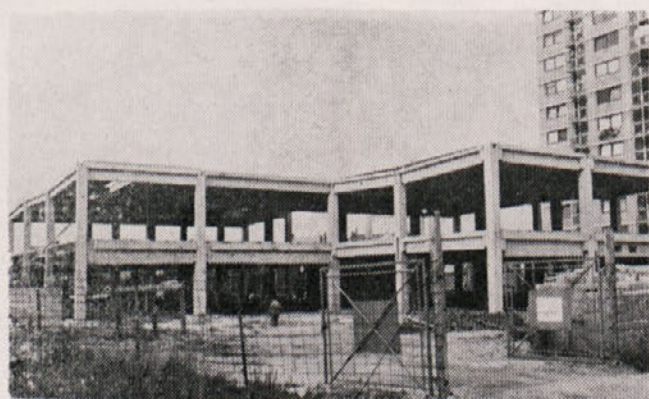
Pri analizi finančnega uspeha za mesec junij po posameznih obratih je po podatkih obratovnega knjigovodstva bilo ugotovljeno, da bodo obrati kamnolom Rogaska Slatina, kamnolom Liboje in cevi Medlog izkazovali precejšen negativni rezultat. Zato je vodstvo TO zadolženo, da podrobno analizira poslovanje teh obratov, da bi ugotovili vse vzroke, ki vplivajo na negativen rezultat ter da bi lahko ugotovili možnosti za uspešnejše poslovanje. V vseh obratih, ki proizvajajo serijske izdelke, je potrebno povečati proizvodnjo, saj je povpraševanje po izdelkih dovolj veliko. Ugotavlja se tudi, da obrati železokrivnica ter težki in lahki elementi za bodoče nimajo dovolj dela, zato mora komercialna služba DO in vodstvo TO vložiti dodatne napore za pridobitev del.

Tone Jurkošek

TOZD GO CELJE

DOSLEDNE SANKCIJE ZA NEIZPOLNJEVANJE STABILIZACIJSKIH PRO- GRAMOV

Temeljna organizacija je za letošnje leto sprejela sorazmerno visoke planske proizvodne obveznosti. Tržni pogoji so omogočili, da smo za prvo polletje prevzeli dosti del. Imeli smo tudi zelo dobre uspehe. Pri spremljanju plana pa smo ugotovili, da nam bo v drugem polletju primanjkovalo gradbenih del za polno zaposlitev vseh delavcev. Pri tem smo tudi računali, da bomo postopoma, do jeseni, prekinili pogodbene odnose z večino gradbenih kooperantov.

V gradnji market »Merx« v Novi vasi

Ocena, kje smo, je opozorila, da nastopa krizno obdobje v gradbeništvu tudi na celjskem območju. Zato so bili stabilizacijski ukrepi nujni. V ta namen smo že spomladi letos sprejeli stabilizacijski program za letošnje leto, ki je zajel predvsem dosledno izpolnjevanje planskih nalog, racionalizacijo proizvodnje in delitev dohodka. In ne samo to, samoupravni organi so pri vsakem obračunu proizvodnje temeljito razpravljali o gospodarjenju, disciplini, obračunu, delu po učinku itd. Uveljavili smo tudi dosledno nagrajevanje organizatorjev proizvodnje po pravilniku za nagrajevanje po učinku.

Sprejeli smo tudi ukrepe za izboljšanje discipline na delovnem mestu. Sklenili smo, da ne more nihče zapustiti delovnega mesta brez poprejšnje odobritve. Se posebej to velja za režijske delavce. Pri vseh delovnih enotah je obvezna knjiga odsotnosti, kjer mora biti zabeležena vsaka odsotnost z delovnega mesta režijskih delavcev. Odsotnost zavoljo lastnih potreb pa mora biti brez-pogojno odobrena že vnaprej in pozneje nadomeščena z naknadno izvršenimi urami, oziroma z uveljavitvijo neplačanega izostanka z dela. Če pa odsotnost ni bila odobrena vnaprej gre za neopravičeni izostanek.

Dne 12. julija sta politični aktiv in odbor za dobro gospodarjenje pregledala uresničevanje stabilizacijskega programa in ugotovila naslednje:

Pri doslednem izpolnjevanju planov so se zadeve močno popravile, saj dela v glavnem potekajo v okviru predvidenih rokov. Izjema sta šola na Golovcu in Turška mačka. Ta uspeh smo dosegli zaradi boljše organiziranosti v temeljni organizaciji. Pričeli pa smo tudi s sankcioniranjem izvajalcev po pogodbah.

Tudi v racionalizaciji proizvodnje so rezultati dosti boljši, kar smo dosegli predvsem z doslednim na-

grajevanjem organizatorjev proizvodnje. Prav tako z uveljavljanjem novih sistemov opazev, kjer gre za minimalno porabo lesa. Veliko skrb smo posvetili skladiščenju in manipulaciji z materialom, stalni kontroli po gradbiščih itd. Zmanjšali smo stroške telefonskih pogovorov in podobno.

Pri delitvi dohodka smo postavili merila za dosledno nagrajevanje organizatorjev proizvodnje, uvedli smo evidenco izrabe delovnega časa za proizvodne in predvsem za neproizvodne delavce. Zato tudi poročila o obračunavanju akordov. Popravili smo nekatere merila in normative za izvajanje akordov (nova tehnologija), uvedli smo knjige odsotnosti na gradbiščih. Žal, pa nismo še uspeli razviti sistema sprotnega spremljanja stroškov. Zato smo od komercialne službe zahtevali, da za vsak objekt izdela predračunske razkонтacije.

Vrh tega je odbor za dobro gospodarjenje ugotovil močan porast dela v podaljšanem delovnem času. Zato je sprejel omejitve, ki veljajo za delovodje 60, pri šefih in tehnikih pa 30 ur po predhodnem planiranju.

Prav tako se vodi skrbna evidenca bolniških izostankov, saj ugotavljamo močan porast bolnih do 30 dni.

Sprejeli smo tudi ukrepe za zmanjšanje kilometrine, čeprav je bilo povečanje utemeljeno zaradi zunanjih gradbišč. Za nekatere smo zmanjšali gornjo mejo porabljene kilometrine, za druge spet v celoti ukiniti korišćenje kilometrine. Za to smo nabavili tudi osem dvokoles.

V izvajanju naštetih ukrepov pa imamo tudi določene težave pri doslednem sankcioniranju, zlasti pri učinku organizatorjem, to še predvsem, ker druge temeljne organizacije te sankcije ne izvajajo. Nujno pa je, da bomo neizpolnjevanje stabilizacijskih programov dosledno sankcionirali.

Roman Ajster, inž. org. dela

Odbor za gospodarjenje DO Ingrad

Vsak mesec redna seja

Odbor za gospodarjenje je imel od izvolitve dve redni seji. Takoj na prvi seji si je zadal nekatere naloge. Med drugim tudi to, da bo na vsaki seji imel dve stalni točki dnevnega reda. Prva točka bo pregled realizacije sklepov prejšnje seje. S tem hočemo doseči, da bi vse sprejete sklepe tudi spravili v življenje. Druga točka pa bo obravnavala obračun proizvodnje za pretekli mesec. Odbor je namreč smatral, da mora biti na tekočem z gospodarsko situacijo v delovni organizaciji. Redne seje odbora so vsak mesec. Vsake tri mesece pa bomo obravnavali tudi periodične obračune. Poleg teh stalnih točk bomo na sejah obravnavali problematiko, ki bo trenutno najbolj pereča, ter naloge, ki jih bo pred nas postavil delavski svet, TOZD, posamezne službe ali vodstvo podjetja.

Na prvih dveh sejah je odbor obravnaval več pomembnih vprašanj. Naj jih omenim le nekaj. Obravnavali smo obračun proizvodnje za mese april in maj. Po temeljitem pregledu obračunov je odbor sprejel več ugotovitev in sklepov. Med drugim tudi:

- da je zmanjšati nedovršeno proizvodnjo prikazano v obračunu,
- da mora biti obračun proizvodnje sestavljen tako, da bo pri vsakem objektu razvidno kje nastajajo pozitivni in kje negativni odmiki z ozirom na ponudbeno

pokalkulacijo, — da je nujno za vsak objekt izdelati predračunsko pokalkulacijo, na osnovi le-te pa po objektivih mesečne razkонтacije (pokalkulacije) stroškov.

Odbor je imenoval komisijo za obračun proizvodnje, ki se bo redno mesečno sestajala pred sejo odbora. Komisija šteje šest stalnih članov, njen predsednik pa je Ivan Čmak iz tehničnega sektorja. Komisija za obračun je pripravila tudi poslovnik o svojem delu, ki ga je odbor potrdil.

Odbor za gospodarjenje je razpravljal o sklepih delovne konference DPO Ingrada in jih temeljito preanaliziral. Imenoval je delovno skupino, ki jo vodi Franc Brinovec iz TOZD GO Celje. Ta skupina je zadolžena za realizacijo sklepov konference, ki se nanašajo na delo odbora.

Na osnovi poročila, ki ga je pripravila delovna skupina, je odbor sprejel več zaključkov s konkretnimi zadolžitvami. Med njimi tudi naslednje:

- da je na vseh področjih

obvezno izvajati nagrajevanje po delu tako za proizvodne kot neproizvodne delavce (v mesecu septembru bo analiza nagrajevanja po delu podana na seji odbora); — da morajo posamezni sektorji izdelati merila za nagrajevanje po delu in jih tudi izvajati; — da je treba v zimskem času organizirati več seminarjev, med njimi tudi seminar za tehnični in delovodski kader; — da se reši problem zaposlovanja privatnih skupin na ravni delovne organizacije, da se bo to enotno reševalo na vseh TOZD.

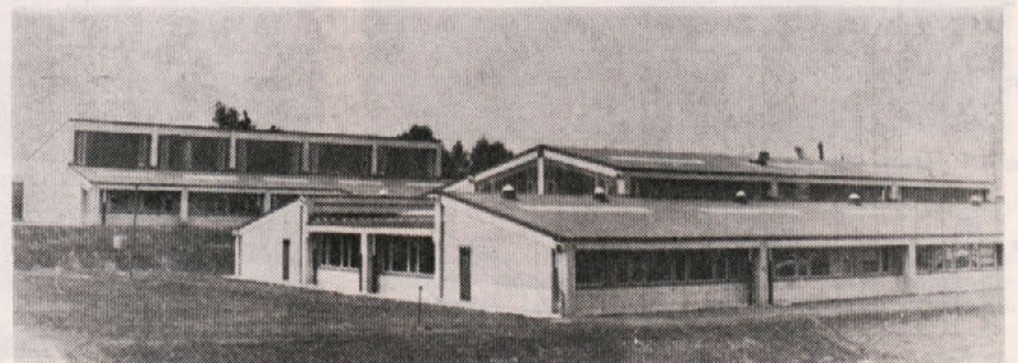
Odbor je poleg omenjenega obravnaval še zapisnik komisije za dohodkovne odnose, cenik stanovaljskih barak, informacijo o osnutku samoupravnega sporazuma o temeljnih srednjeročnega plana DO za obdobje 81-85, informacijo o kršitvah resolucije ter še problematiko z nekaterih drugih področij.

Odbor bo člane kolektivna redno obveščal o svojem delu prek glasila.

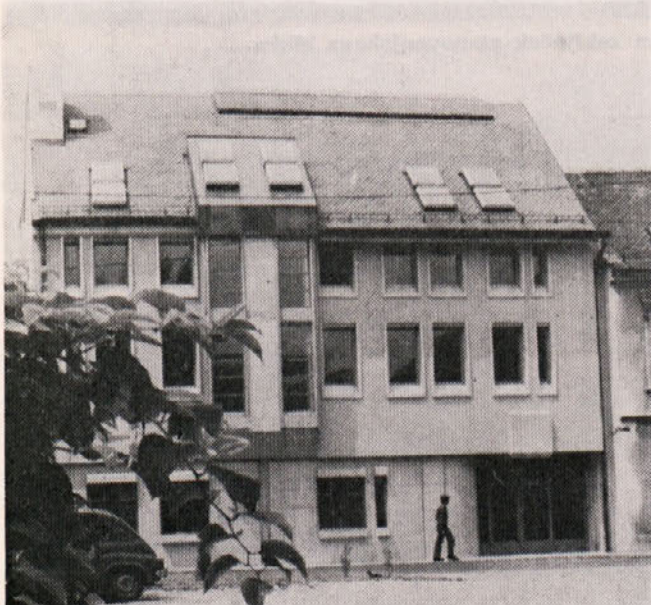
Anton Aškerc

Most čez Ložnico v Medlogu. Izvajalec: TOZD GO Celje

Za celjski občinski praznik je bila odprta osnovna šola F. Roša na Golovcu

Gostišče »Turška marčka« tik pred otvoritvijo

Stanovanjska zazidava v Novi vasi

Varstvo pri delu

Da bi izboljšali varnost pri delu in zadostili zakonskim predpisom, sta se TOZD Mehanizacija in Proizvodni obrati odločila namestiti pooblaščen osebo za opravljanje strokovnih nalog na področju varstva pri delu.

Omenjena opravila so osredotočena na izpopolnitev naslednjih evidenc:

- o vseh zaposlenih (kartice), o strojih, delovnih napravah in pripravah, za potrebe periodičnih pregledov, o delavcih za preizkus znanja (testiranje), za delavce, ki delajo na mestih nevarnih za poškodbe in poklicna obolenja (ter predlaganje istih na obdobje zdravstvene specialne preglede), o nesrečah pri delu, o osebnih zaščitnih sredstvih in njih razporejanju.

Opravila se prav tako navezujejo na:

- sodelovanje pri pregledih in preizkusih žerjavov (po postavitvi na novi gradbeni objekt),
- analize nesreč pri delu
- pregled obratov in delovišč ter intervencije v zvezi izboljšanja obstoječega stanja,
- sodelovanje pri načrtovanju letnega plana za varstvo pri delu in opravljanje drugih nalog na področju varstva pri delu.

lanskem polletju (5).

Primerjava nesreč pri delu v celotni OZD prav tako kaže zaskrbljujoč porast (116) z ozirom na lansko polletje (99).

Kratka analiza virov in vzrokov nesreč pri delu v obeh TOZD za prvo polletje 1980:

- Viri:
1. letenci delci (pri brušenju) — 4 primeri
  2. ročno orodje — 4 primeri
  3. pot na delo in z dela — 3 primeri
  4. predmeti pri padcu — 3 primeri
  5. rotirajoči deli (rezilne plošče) — 2 primera
  6. nevarni pod — 2 primera
  7. vroče snovi — 1 primer
  8. ostali viri — 4 primeri

- Vzroki:
1. neuporaba zaščitnih sredstev — 5 primerov
  2. uporaba neustreznega orodja — 3 primeri
  3. neustrezen tehnološki postopek — 3 primeri
  4. delo v nasprotju s pravili za varno delo — 3 primeri
  5. prometna nesreča — 2 primera
  6. gibanje v nedovoljenem prostoru — 2 primera
  7. pomankljiva osebna zaščita — 1 primer
  8. ostali vzroki — 4 primeri

nja negativno vplivajo na razpoloženje zaposlenih, krnijo produktivnost dela, kar povzroča izpad dohodka in osebnega dohodka.

Verižnih negativnih posledic je še zelo veliko in težko bi jih bilo vse naštet, vendar to breme nosimo vsi, zato združimo vsi skupaj enotno svoja prizadevanja za varen način dela, za boljše delovne pogoje ter uresničujmo znane Titove besede »ČLOVEK JE NAJVEČJE NAŠE BOGASTVO«.

Takšen pristop problematiki varstva pri delu od nas vseh zahteva dosledno in vztrajno prizadevanje za varen način dela. Vendar pa je to dejavnost, ki je vsekakor humana, saj preprečuje nesreče delavca, pa tudi možne tragedije le-teh in njihovih družin.

Izrednega pomena pri tem so naloge vodij del in strokovne službe (da zagotovijo pogoje za varno de-

lo), kot tudi vsi neposredni izvajalci del v proizvodnji.

Sedanji čas »boja za stabilizacijo« zahteva večjo produktivnost in zmanj-

šanje stroškov, pa je zato izvajanje varnega načina dela prav tako ena od pomembnih komponent stabilizacijskih prizadevanj!

Mirko Tkalec

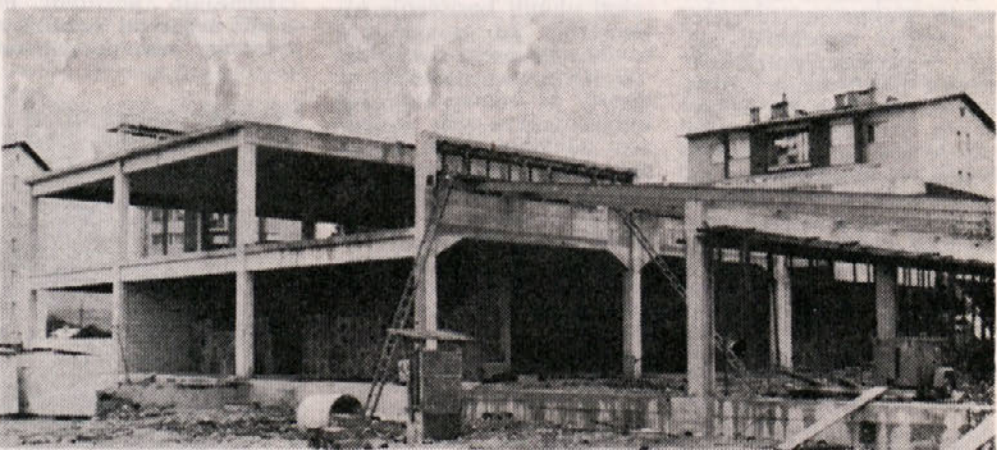
S po gradbiščih TOZD GO Žalec

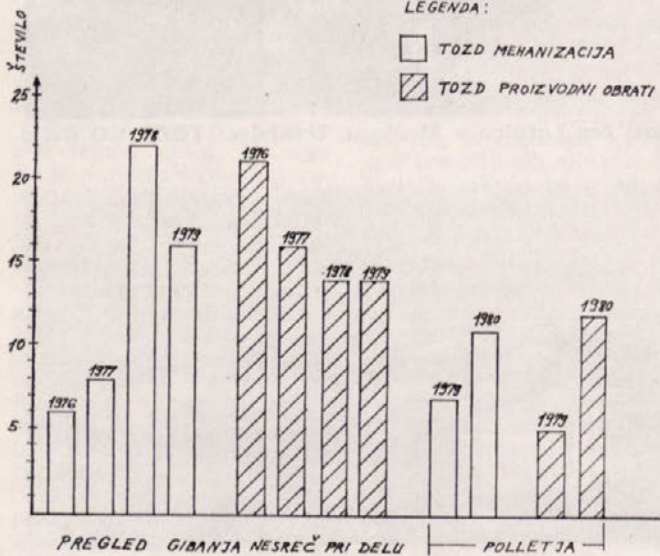
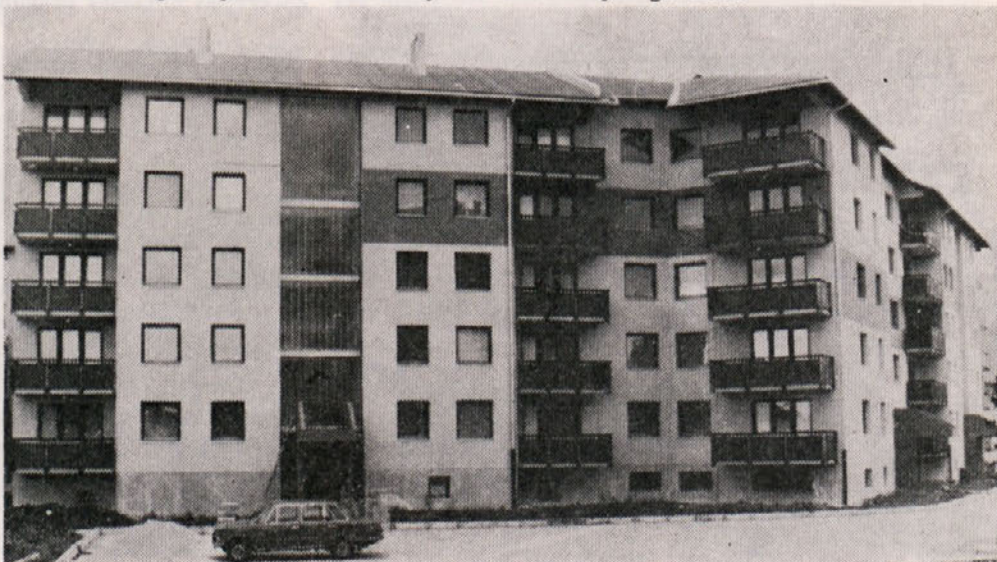
Stanovanjski blok v Šempetru

Kulturni dom Gomilsko

Na Polzeli v gradnji market in zaključek stanovanjskega bloka

Iz grafičnega prikaza je razvidno, da je v letu 1978 v TOZD Mehanizacija bilo največje število nesreč (22), kar je 6,7% z ozirom na število zaposlenih delavcev. V letu 1979 je ta številka (16) občutno zmanjšana (4,8%), vendar polletna analiza za leto 1980 kaže zaskrbljujoče naraščanje (11) v primerjavi z lanskim letom (7).

V TOZD PO je bilo največ nesreč pri delu leta 1976 in sicer 21 ali 8,7% z ozirom na število zaposlenih delavcev — takrat 241.

V letu 1977/78/79 število nesreč rahlo pada do 7,3%, vendar v letošnjem letu to število (12) zelo presega število nesreč v

Pri analizi nesreč je ugotovljeno, da je do nesreče oziroma poškodbe v veliki večini prispeval človeški faktor, zato mu je treba posvetiti vso pozornost in sicer na naslednjih področjih: vzgoje, izobraževanja, poučevanja, večje delovne discipline, izgradnje pozitivnega stališča do varstva pri delu, vzbujanje motivacije za opravljanje dela z veseljem, razreševanje problemov delavcev v OZD, kakor ostalih (stanovanja, socialni problemi), izboljšanje medsebojnih odnosov ter humanizacija le-teh in druge.

Vsem je znano, da nesreče pri delu, zlasti poškodbe in poklicna obole-

GLAS MLADIH

TAMA

*Postadoh veoma rano
Pre dvadeset četiri leta
Svjetlosti nikad ni vidjeti bar malo
pa kakva je ovo planeta*

*Rodjen u skromnoj, ali lepoj kući
Lepa je okolica cela
Iznad gore, šuma, borovi i jedna jela
A ispod rečica neprestano buči*

*Djetinstvo onako bilo je lepo
Sečam se dobro u srce me dira
kada sam pravio, pravio na slepo
te lepe ptice od staroga papira*

*Sa vršnjacima idoh svakoga dana
čuvati stada bela
skidao sam gnezda sa visokih grana
Lepa je bila priroda cela*

*I u školu sam išao u ranu zoru
Bila je tek u trećem selu
Tada sam prvi put video
Titovu sliku na zidu belu*

*Tako je djetinstvo prošlo davno
Puni radosti, sreće, bola i tuge
Bili su lepi, lepi i znani
Ali napred se mora nema druge*

*Sečam se dobro, kao da je juče bilo
Kada je majka sestru malu
stavljala umjesto mene na krilo
Ali tu mržnju odbih na šalu*

*Tako je djetinstvo prošlo davno
Nastade tamna i večna noć
Ništa ne ide tako slavno
A da li će ikada poč*

*Tako se čovek mora da bori
protiv nedaća svijju
Iz ničega nešto da stvori
Što se prije stvaralo nije*

*Postadoh veoma rano
Pre dvadeset četiri leta
Svjetlosti nikad ni vidjeti bar malo
Pa kakva je ovo planeta*

Mujagić Rasim

AKTIV MLADIH KOMUNISTOV

Za boljše delo

Mladi komunisti, jedro mladinske organizacije, se naj v AMK predvsem izobrazujejo, saj je znanje glavno orožje pri doseganju ciljev, ki si jih je postavila naša družba.

Da bomo te cilje lažje dosegli, smo se dogovorili, da bomo način dela oziroma organizacijo dela, spremenili. Za povezano delo je Aktiv, ki šteje že preko 110 članov, vsekakor prevelik. Predlog, ki smo ga na zadnji seji tudi potrdili, je, da aktiv razdelimo

v 4 skupine. Sekretariat aktiva se bo vedno sestel z eno od skupin. Vsaj dvakrat letno pa bi se naj sestel celoten Aktiv.

I. SKUPINA — vodja Peter OGRAJENSEK iz DS Skupnih služb: TOZD GO Celje, TOZD Lesni obrati, TOZD Proizvodni obrati, DSSS.

II. SKUPINA — vodja Bojan VRBNJAK iz TO Mehanizacija: TOZD Mehanizacija, TOZD IGM Medlog, TOZD GO Zalec.

III. SKUPINA — vodja Pero KOVACIČ iz GO Ljubljana: TOZD GO Sentjur, TOZD GO Laško, TOZD GO Slovenske Konjice, TOZD GO Ljubljana.

IV. SKUPINA — vodja Vlado MIKLAVŽIČ iz TO Gradbeništvo Rogaška Slatina: TOZD Gradbeništvo Rogaška Slatina, vključno s TO Mehanizacija in IGM izpostava Rogaška.

Prepričani smo, da bo uspeh nove organizacije dela aktiva kmalu viden, da bomo vsi z večjo zavzetostjo in odgovornostjo uresničevali program, ki smo si ga zastavili.

Zdenka SKAKJČ
Sekretar AMK

Srečanje z borci NOV

Z največjo bolečino v srcih, ker smo izgubili našega dragega Maršala, prijatelja in učitelja tov. Tita, se je mladina Ingrada kljub vsemu odločila za proslavo 25. maja — Dneva mladosti.

Preko štrideset mladih je odšlo na pot k Smiglovi zidanci nad Preboldom. Z nami so bili aktivisti in borci NOV.

Nepozabno srečanje z borci in predstavniki teritorialnih enot iz Zalca bo ostalo našim mladim v srcih.

V zidanci smo poslušali, kako je prišlo do konference KPS, da je vodil razpravo tov. Tito, ki je takrat deloval v strogi ilegali, saj je znano, da je leto 1938 že bilo v pripravah proti prodirajočemu se fašizmu. Takratna vlada pa je komuniste neusmiljeno preganjala.

Naši mladinci so v zidanci z ljubeznijo in občudovanjem gledali stol na katerem je sedel tov. Tito.

Največje veselje in zado-

ščenje me je obšlo, ko sem ugotovila, da mladi ljubijo Tita, ga občudujejo in, da jim je vzornik. Veseli me, da ljubijo domovino, da so pripravljene zanjo krvaveti in jo braniti.

Zato mi ni žal časa, ki ga preživim z njimi in jih vodim v kraje spominov iz NOV. Naš prihodnji pohod bo na Čebine.

Borci NOV, katerih je v Ingradu preko trideset,

pridružite se nam! Povejte mladim svoje doživljanje iz borbe za svobodo. Radi vas bodo poslušali, vi pa boste odšli domov z zavestjo, da ste storili dobro in koristno delo za mladino. Kajti le z obujanjem spominov iz NOV, bomo prikazali našim mladim, koliko je bilo potrebnih žrtev za našo svobodo, ki jo moramo ceniti in znati obraniti pred vsakim sovražnikom.

Joštov mlin so si naši mladinci ogledali aprila letos

Tudi mladinci Ingrada se bodo vključili v pripra-

rane Golovec, najbolj prizadevnim mladincem in športnikom bodo kupili

vstopnice, poklonili pa bodo tudi pokal najmlajšemu tekmovalcu prvenstva.

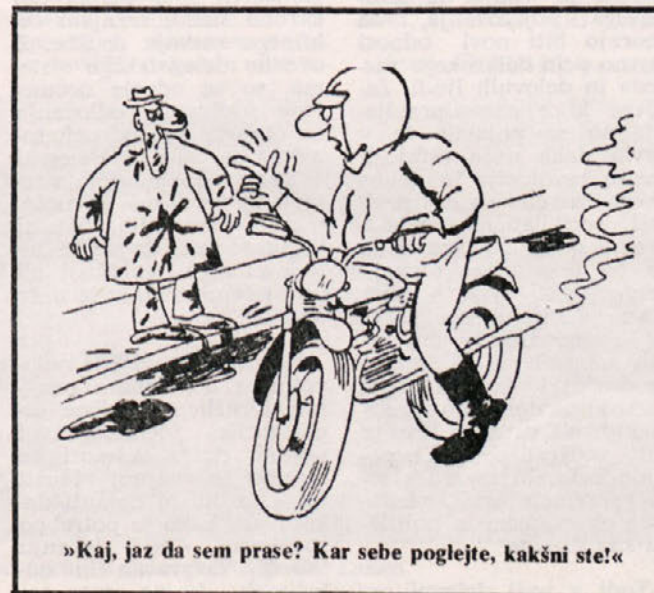

IX. MLADINSKO EVROPSKO PRVENSTVO V KOŠARKI
CELJE, 22.-30. VIII. 1980

ve za letošnje največje športno prireditev v Celju — mladinsko evropsko prvenstvo v košarki, ki bo od 22. do 30. avgusta v dvorani Golovec.

S prostovoljnimi delom bodo očistili okolico dvo-

HUMOR

»Kaj, jaz da sem prase? Kar sebe poglejte, kakšni ste!«

Letos 387 učencev

Mesec junij je čas, ko šolski zvonec veselo ozna- ni začetek brezskrbnih počitnic. Vendar ne za vse učence; osmošolci se morajo odločiti za bodoči poklic. Odločitev je največkrat zelo težka, saj ne poznajo vseh poklicev in se odločajo bolj po priporočilu staršev in prijateljev in trenutni »popularnosti« poklicev.

Najbolj »popularen« poklic (če lahko tako rečemo) je avtomehaničar in električar, takoj za njima pa vodovodni instalater, monter ogrevalnih naprav, strojni ključavničar itd. Naše potrebe po učencih pa so ravno obratne. Kot vemo, potrebujemo največ gradbenih poklicev kot so zidar, tesar, železokrivce, stavbni klepar, stavbni ključavničar, soboslikar itd. Zanimanje za te poklice je zelo minimalno in lahko rečemo, da v naši republiki skoraj ni učencev, ki bi se odločili za te poklice. Izjema pri tem je le zidar. Verjetno je vzrok temu stanju predvsem staro pojmovanje teh poklicev in njihovega dela.

Kot vsako leto, smo tudi letos v začetku leta obiskali osnovne šole v bližnji in daljnji okolici Celja vse do Hrvaškega Zagorja in skušali učence pritegniti s propagandnim materialom za omenjene poklice. Največ zanimanja za naša učna mesta so pokazali učenci v šolah Hrvaškega Zagorja, nasprotno pa v celjskih šolah učencev skoraj ne zanimajo poklicne šole.

Letos smo se odločili, da učencev iz SR BiH ne bomo kadrovali, razen najoz- njih sorodnikov naših delavcev. Kljub temu smo do 20. 7. uspeli kadrovati 117 učencev. Zasedeni so že vsi obrtni poklici, razen stavbni kleparji, stavbni ključavničarji in soboslikarji.

Po pričakovanju je zelo malo učencev prijavljenih za poklic zidar, tesar in železokrivce.

Trenutno je zasedenost učnih mest naslednja:

17 zidarjev, 4 tesarji, 11 železokrivcev, 16 monterjev centralne kurjave, 14 strojnih ključavničarjev, 14 strojnikov težke gradbene mehanizacije, 9 vodovodnih instalaterjev, 14 elektroinstalaterjev, 3 avtomehaničarji, 3 obratni električarji, 4 soboslikarji, 1 mizar, 2 kovinostrugarja, 2 stavbna kleparja, 2 stavbna ključavničarja, 1 avtoelektričar.

Vsi ti učenci so že bili na zdravniških pregledih in letos z zadovoljstvom ugotovljamo, da ni veliko zdravstveno nesposobnih učencev (lani okrog 30 učencev zdravniško nesposobnih).

Pričakujemo, da bomo od 1. 9. 1980, ko bomo s kadrovanjem učencev zaključili, pridobili še okrog 20 učencev. Predvsem mislimo tu na tiste učence, ki ne bodo sprejeti na razne srednje šole in ki so se odločili za poklice, ki so že zasedeni.

V kolikor bomo uspeli pridobiti še omenjene učence, bomo imeli s 1. 9. 1980 skupaj 387 učencev.

Letos bomo za učence vpeljali majhno novost. Vsak učenec bo dobil izkaznico, na kateri bo njegova fotografija in osebni podatki, ki bo služila za identiteto učencev.

Pretežni del teh učencev bomo nastanili v prenovljenem mladinskem domu Dušana Finžgarja. Naloga nas vseh, od vzgojiteljev do inštruktorjev in delavcev na gradbiščih je, da učencem pomagamo pri njihovem delu in učenju ter jih skušamo vzgojiti v dobre in vestne delavce.

Marta Ograjenšek

Odgovornost delegatov

Tito je izhajal iz Mar- xovega pojmovanja, da morajo biti novi odnosi lastno delo delavskega razreda in delovnih ljudi. Začetne klice samoupravljanja so se pojavile že v prvih dneh naše vstaje. Z rastjo revolucije in delavskega razreda so se razvijali socialistični samoupravni odnosi. Za nami so že tri desetletja razvoja samoupravljanja. V tem času so opravljene globoke spremembe v družbenih odnosih in doseženi zgodovinski rezultati pri razvoju materialnih proizvodnih sil družbe. Kot je Tito večkrat poudaril, postaja delavski razred s temi spremembami vlada- joča ekonomska in politična sila družbe.

Tudi v naši delovni or-

ganizaciji smo ves ta čas skrbno sledili težnjam celotnega razvoja družbe. Z uvedbo delegatskega sistema, so se odprle neomejene možnosti odločanja na obsežnem področju samouprave. Naši delegati se tvorno vključujejo v reševanje vprašanj po posameznih področjih. Skoraj ni skupščine, da ne bi bilo predlogov, vprašanj ali upravičenih zahtev iz naše sredine.

Ne! Ne smemo biti zadovoljni z doseženimi rezultati. Družbenopolitične organizacije, samoupravni organi, naši delegati se morajo še vnaprej boriti ter z delom in dejanji dokazovati, kako je potrebno sodelovati pri iskanju mnenj, razpravah in odločitvah. In ne samo to;

delegati ne smejo in ne morejo biti odborniki, ampak nosilci in oblikovalci stališč svoje delovne ali samoupravne skupine. Odločanje moramo prenesti do slehernega delavca in krajana, da se lahko v svoji sredini tudi on preudarno odloči v katere na-

mene bo združeval preseženo vrednost svojega dela.

Se več, tovariš Tito je na XI. kongresu ZKJ poudaril, da je naša moč v socialističnem samoupravnem sistemu, ki našemu človeku zagotavlja, da svobodno in suvereno odloča

o svojem delu, njegovih rezultatih, in ki ga varuje pred sleherno obliko izkoriščanja in nasilja pred vsem, kar ovira vsestranski razvoj svobodne človekove osebnosti.

Da! To je še del nalog delegatskega sistema.

Adolf Strašek

KRVODAJALCI ZA VZOR

Štiriperesna deteljica

Pisali smo že, da naša delovna organizacija v sodelovanju z Zdravstvenim centrom Celje dvakrat letno organizira krvodajalsko akcijo, v katero se vključijo v glavnem delavci celjskih TOZD s sedežem v bližini Celja. Danes predstavljamo štiri vnete krvodajalce, ki neumorno, mimo organiziranih akcij in na lastno pobudo štirikrat letno dajejo kri. To so: Peter Rorič in Edi Fijačko, KV slikopleskarja iz TOZD PO, Marjan Dimnik, gradbeni delovodja iz TOZD GO Celje in Franc Ramšak, referent za DPO iz Skupnih služb.

Peter Rorič je postal krvodajalec leta 1961 v JNA. Od takrat čuti potrebo, da redno, vsako leto, daje kri. Sprva se je udeleževal le krvodajalskih akcij v KS in DO, ker pa so te bile neredne, se je priključil trem sebi enakim in že polna tri leta redno 4 krat letno daje kri. Doslej jo je dal 18 krat.

Edi Fijačko je prav tako stopil v vrste krvodajalcev v JLA leta 1966. Od takrat s krvodajalstvom ni prekinil. Srečen je, ker se je priključil trem sodelavcem, s katerimi se udeležuje odzema. Doslej je dal kri že 18 krat.

Marjan Dimnik je pričel s krvodajalstvom leta 1976 ob akciji v KS Gomilsko. Takrat je združeval delo

v TOZD Lesni obrati, kjer ne manjka vzornih krvodajalcev in aktivistov RK. Od leta 1976 redno letno daje kri, odkar pa se je priključil trem svojim delovnim kolegom, se odzema udeležuje vsake tri mesece. V kratkem obdobju svojega krvodajalstva je dal kri že 10 krat.

Francija Ramšaka je k rednemu krvodajalstvu spodbudila krvodajalska akcija ZSMS v KS Oplotnica leta 1971. Niti ne po-

misli, da bi s krvodajalstvom prekinil. Prav njemu gre zasluga, da se je štiriperesna deteljica krvodajalcev našla, da vzdržuje svojo odločitev za 4 krat letno dajanje krvi in pridobivanje novih krvodajalcev v DO. Doslej je dal kri že 17 krat.

Vsem štirim vzornim krvodajalcem je skupno to, da je odzvem krvi zanje potreba. Tako redno preverjajo zdravje in pravijo, da je to za človeka najboljša preventiva. Nikoli niso čutili nobenih posledic zaradi dajanja krvi. Zanje je dajanje krvi tisto, kar najmanj lahko stori zdrav človek za sočloveka. Vsak odzvem jim pomeni veliko, ker je za njim humano dejanje. Ni važno, komu bo koristila

njihova kri, da mu le reši življenje, vrne zdravje... Ko se vračajo iz odzema, se dogovorijo za datum naslednjega odzema. Na Transfuzijskem oddelku celjske bolnice jih že dobro poznajo. Niso pozabili poudariti zelo prijaznega osebnosti na Transfuziji in to veliko pomeni za krvodajalce.

Kaj jih moti? Da ni čutiti večje pripravljenosti za krvodajalstvo med vodstvenimi delavci v TOZD. Ti bi naj bili za zgled in spodbudo ostalim delavcem. Razlog za tak odnos je po njihovem mnenju v prostem dnevu, ki ga krvodajalci koristijo na dan odzema. Na splošno se po njihovem mnenju posveča premajhna pozornost krvodajalcem, tako s strani Rdečega križa kot DO.

Predlagajo stalne krvodajalske akcije dvakrat letno — spomladi in jeseni. V vsaki TOZD bi bilo nujno zadolžiti vsaj po enega stalnega krvodajalca za pridobivanje novih. Občinska organizacija Rdečega križa bi morala ob vsakem odzemu izkazati majhno pozornost krvodajalcem, ne le ob jubilejih. Priznanja in pohvale, čeprav simbolične, vsepovsod spodbujajo, ne le v krvodajalstvu. V krvodajalstvu pa so še kako potrebne. Tudi v DO ne bi smeli ostati križem rok glede spodbujanja krvodajalstva. Najbrž bi lahko razmislili o kakšnem dnevu več letnega dopusta za najbolj zveste krvodajalce.

Marija Gazvoda

Iz TOZD GO Laško:

Osnovna šola Pečmoča Trubarja Laško

PRIZNANJE

za uspešno izvršena dela

GIP INGRAD

za uspešno izvršena dela

19. letnik, št. 27, 6. 1980

**PRAZNIK IN HORTIKULTURA 80
LETOS PET SLANDROVIH NAGRAD**

Tudi letošnje praznovanje dvajsetega julija, praznika celjske občine v spomin na ustanovitev Celjske partizanske čete, ta dan 1941. leta v gozdovih Resevne, je minilo v slavnostnem in delovnem razpoloženju. Poseben pečat prazniku pa je dala tudi letošnja hortikulturna akcija, ki ni bila samo letošnja, marveč se bo z enako zavzetostjo in seveda z ustreznimi delovnimi programi poslej nadaljevala in ponavljala vsako leto. Tudi zaradi tega, ker skrb za urejeno, čisto in zdravo okolje ni le enkratna, marveč trajna! V tem tudi poglavitni poudarek letošnje Hortikulture 80.

Praznovanje celjskega občinskega praznika je bilo povezano z otvoritvijo mnogih novih objektov. Tako smo v sredini julija v Celju dobili nov otroški vrtec pri osnovni šoli Slavka Slandra, sicer pa v krajevni skupnosti Medlog, zatem novo osnovno šolo Frana Roša na Golovcu, veliko skladiščno halo v okviru blagovno distribucijskega centra v Čretu ter družbeno-poslovni objekt na Svetini. In če k vsemu temu dodamo še dela, ki se bližajo koncu, oziroma bodo zaključena v letošnjem letu; tudi teh ni malo; potem smo lahko na opravljeno zadovoljni.

V vsemu temu pa sodijo tudi dela, ki so bila izvršena v okviru hortikulturne akcije. Tu gre predvsem za obnovljeni Mestni park, za odkritje skulpture »Seme«, delo akademskega kiparja Vaska Cetkoviča v njem, za mnoge urejene zelenice, vpadnice v mesto, za obnovljena pročelja stanovanjskih in drugih hiš, za urejen Muzejski trg itd. Toda, mnoga dela, ki jih je zajel zlasti program H 80, je ostal za prihodnje obdobje. Semkaj sodi tudi Sončni park, pa modernizacija zadnjega dela ceste na Stari grad, dvorišče Prothazijevega dvorca, Kalvarije in še in še.

Za praznik celjske občine je bila tudi slavnostna seja delegatov vseh zborov občinske skupščine, na kateri je o sedanjem trenutku in prihodnjih nalogah govoril predsednik občinske skupščine, Jože Marolt. Sicer pa so na tej slavnosti podelili še Slandrove nagrade. Letos so ta visoka občinska priznanja dobili: delovna organizacija Steklar, Ekonomski šolski center, Krajevna skupnost Center, TVD Partizan Gaberje-Celje in akademski slikar Avgust Lavrenčič.

Sicer pa so k prazničnemu razpoloženju in živahnemu utripu v Celju prispevale še številne kulturne in športne prireditve, da ne omenimo republiške vrtnarsko-cvetlične razstave, ki je kljub počitniškemu obdobju privabila okoli 15.000 ljudi, in ki je bila prav gotovo višek hortikulturne dejavnosti pri nas.

ZDAJ SOZD MERX

To, kar ni uspelo sestavljeni organizaciji združene dela Dobrini, bi naj zdaj Merxu. V teku so namreč dela za ustanovitev nove sestavljene organizacije združenega dela agroživilskega kompleksa Merx. Gre za novo povezovanje dela, sredstev in znanja okoli sedanje delovne organizacije Merx, ki se bo reorganizirala v štiri delovne organizacije. V novo asociacijo pa se bo povežalo še okoli petnajst drugih delovnih organizacij v Celju in zunaj njega. Kot kaže, bo v tem koraku izostal le kolektiv trgovskega podjetja Center, ki se baje »ženi« v ljubljansko Namu.

Priprave so tako daleč, da bo nova sestavljena organizacija združenega dela pričela v delom že 1. januarja prihodnje leto. To pa seveda pomeni, da bo s tem datumom prenehala delovati Dobrina.

SE TRIJE SEJMI

Kolektiv Zavoda športno rekreacijskega centra Golovec bo letos pripravil še tri sejme. Prvi bo na vrsti trinajsti mednarodni sejem obrti in opreme za obrt, ki bo od 19. do 28. septembra. V času od 7. do 14. oktobra bo tretji mednarodni sejem plemenitih kovin. V istem času bo kolektiv celjskih Zlatarn pripravil tudi štirinajsto mednarodno zlatarsko razstavo. In končno bo od 18. do 24. decembra še novoletni sejem.

Priznanje inovatorjem

Ob 27. juniju, dnevu samoupravljalca, je bila v veliki dvorani Narodnega doma v Celju osrednja svečanost, na kateri je spregovoril predsednik prvega delavskega sveta v Plinarni Celje, Franc Kumer. Orisal je razvojnno pot našega sistema socialističnih samoupravnih odnosov ter krepitve samoupravne položaja delavcev.

Na tej svečanosti so podelili tudi pomembna družbena priznanja: »prizna-

nje samoupravljalca« za izredne dosežke na področju razvijanja socialističnih samoupravnih odnosov ter nagrade in priznanja »Inovator Celje«.

Priznanja in nagrade za najboljše dosežke inovacijsko in raziskovalne dejavnosti je podelila Raziskovalna skupnost občine Celje. Med 23 nagrajenci iz celjskih delovnih organizacij, so bili tudi trije naši delavci in sicer:

ZDENKO PRISLAN, gr. tehnik v Projektivnem biroju za inovacijo pri oblaganju fasad Outinord sten s fasadno opeko in

BOJAN OKROGAR, dipl. gr. inženir v IGM Medlog — za organizacijska prizadevanja pri uvajanju serijske proizvodnje monta-

znih elementov. Kot tehnični vodja TOZD IGM je veliko pripomogel, da je serijska proizvodnja montažnih elementov prebrodila vse začetne težave ter dosegla kvaliteto in obseg proizvodnje, ki ga zahteva tržišče.

Vsem nagrajencem tudi naše iskrene čestitke.

Ta nagrada jim naj bo vodilo, da z inovacijskim delom še nadaljujejo, vsem ostalim delavcem Ingrada pa spodbuda, da tudi sami krenemo po njihovi poti.

Alojz Krajnc

EDI SORČAN, VK mizar iz Lesnih obratov Gomilsko — za izvedbo priključka odesovalne naprave pri pregibni krožni žagi in regulacijske šablone za prileganje veznega okovja na okenska krila. Z izvedenimi izboljšavami je Sorčan ustvaril 22.760 din prihranka.

stiroporom brez uporabe cevne fasadne odra. S to izvedbo je bilo že na prvih dveh objektih prihranka 160.722 din.

Kršitev delovnih obveznosti

Skupna disciplinska komisija je v času od 1. 6. do 25. 7. 1980 obravnavala 25 kršitev delovne obveznosti. V 4 primerih je bil postopek ustavljen, bili so izrečeni 4 opomini, zaradi manjših oziroma domnevnih prekrškov ni bil izrečen ukrep v 3. primerih. Ostali ukrepi pa so bili izrečeni, kakor sledi:

Razporeditev na drugo delo
Jože Zupan — neopravičeni izostanki (iz DSSS v TOZD IGM Medlog).

Denarna kazen v višini 5 % OD
Vjekoslav Šaš, Ivan Matuš, Boško Tepić — zaradi neupoštevanja predpisov iz varstva pri delu

(odklanjanje nošenja čelad na gradbišču) vsi TO GO Celje.

Prenehanje delovnega razmerja
Anton Dobrovšak — neopravičen izostanek z dela zaradi alkoholizma — TOZD GO Sentjur;
Vukosav Blagojević — neopravičen izostanek nad 10 delovnih dni — TOZD IGM Medlog;
Peter Popravak — neopravičen izostanek nad 10 delovnih dni — TOZD IGM Medlog;
Marko Maduna — neopravičen izostanek z dela 10 delovnih dni — TOZD IGM Medlog;
Mušan Prošjanović — neopravičen izostanek z dela nad 10 delovnih dni —

TOZD IGM Medlog;
Slobodan Milutinović — neopravičen izostanek z dela nad 10 delovnih dni — TOZD IGM Medlog;

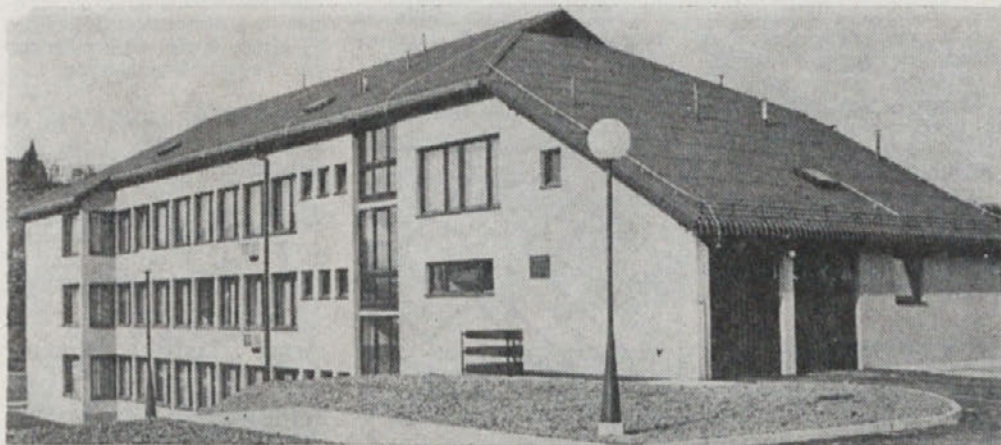
Dragan Petrović — neopravičen izostanek z dela nad 10 delovnih dni — TOZD GO Celje;

Zvonko Petraš — neopravičen izostanek z dela nad 10 delovnih dni — TOZD GO Celje;

Mustafa Jakubović — neopravičen izostanek z dela 12 delovnih dni — TOZD GO Celje;

Miloš Pauković — popravek bolniškega lista in 12 delovnih dni neopravič. izost. — TOZD GO Zalec.

Stefka KRUSIČ, pravnik

Zdravstveni dom v Štorah so zgradili delavci TOZD GO Laško

§§§§§

PРАВNA POSVETOVALNICA

VPRAŠANJE

Ali obstaja kakšna razlika med pojmom: delovni staž in delovne izkušnje in v čem je ta razlika?

ODGOVOR:

Delovni staž je čas prebit na delu v času trajanja delovnega razmerja ali na dolžnostih izenačenih z delovnim razmerjem, ne glede na to kakšne posle je delavec v tem času opravljal.

Pojem delovnih izkušenj pa je ožji pojem in pomeni prakso na točno določenih delih v določenem trajanju, kar pa ne more biti izenačeno z delovnim stažem, kajti kakor je že povedano, delovni staž je celokupen čas prebit v delovnem razmerju brez ozira na vrsto del, ki jih je delavec opravljal.

Ko delavec dela daljši čas na določenih delih za čas trajanja delovnega razmerja, delavec pridobi določene izkušnje, s katerimi delavec izpopolnjuje svoje teoretično in praktično znanje, vendar samo na tistih poslih na katerih dela, ne pa na vseh poslih.

Ko se določa pogoj za sklenitev delovnega razmerja na določenih poslih, se lahko kot pogoj postavijo samo delovne izkušnje v določenem času trajanja kot predpostavka, da je delavec na določenih poslih s svojim delom (praks) pridobil tudi dovolj izkustvenega znanja.

Izkušnje na določenih delih se lahko pridobijo samo potem, ko je delavec pridobil ustrezno teoretično znanje za to delo, ki mu potem služi kot osnova za praktično uporabo teoretično pridobljenega znanja.

Vsi zakoni o delovnih razmerjih (zakon republik in pokrajin) govorijo o izkušnjah in ne o delovnem stažu, kot posebnem pogoj za delo.

Zato tudi, če je delavec študiral ob delu in pri tem dosegel drug profil znanja, se mu prejšnje delo v nobenem primeru ne more šteti kot delovna izkušnja za drugo vrsto dela, ki ga sedaj opravlja.

VPRAŠANJE:

Ali je dolžan delavec vrniti razliko v osebnem dohodku, ki mu je bil v teku celega leta pomotoma preveč izplačan?

ODGOVOR:

V členu 126 Zakona o združenem delu je določeno, da se osebni dohodek delavca določa tako, da ustreza rezultatom njegovega dela in njegovemu ose-

bnemu prispevku, ki ga je dal s svojim živim in minulim delom. Nadalje čl. 127 ZZZ predpisuje, da so delavci v temeljni organizaciji dolžni določiti osnove in merila za delitev sredstev za osebne dohodke. Te osnove in merila se določijo za posle in ne za posameznega delavca (tak samoupravni sporazum imamo tudi v Ingradu).

Če delavec dobiva osebni dohodek na podlagi osnov in meril, s katerimi je bila ugotovljena vrednost poslov, ki jih je delavec opravljal, pa se kasneje ugotovi, da vrednost poslov ni bila pravilno ugotovljena, delavec ni dolžan vrniti preveč izplačani osebni dohodek, ker ga je prejemal v skladu z odredbami obstoječega samoupravnega sporazuma.

Če pa je delavec zaradi napake v obračunu, zaradi napačnega tolmačenja določenih odredb samoupravnega splošnega akta ali zaradi kakšnih drugih razlogov dobival napačen osebni dohodek, ga je dolžan vrniti.

Napaka ne sme biti razlog, da delavec obdrži preveč izplačani osebni dohodek, ker je s takim izplačilom organizacija združenega dela oškodovana. Tudi ni zakonske osnove, da delavec zadrži preveč izplačani osebni dohodek, ker je to v nasprotju z omejenimi določbami Zakona o združenem delu.

Rado Čevnik, dipl. pravnik

NOVICE

V Celju je podpisan samoupravni sporazum o izvajanju in sofinanciranju raziskovalnega projekta, na osnovi katerega se bodo ugovili vplivi in posledice kritičnega onesnaževanja ozračja v celjski kotlini ter pridobile tudi osnove za rešitev sanacije ozračja.

Vrednost projekta je 12.498.625 din in bo polovico stroškov, 6.662.582 din, nosila Raziskovalna skupnost Slovenije, ostalo pa družbenopolitične in samoupravne interesne skupnosti ter združeno delo v Celju.

Ingradove TOZD v Celju bodo udeležene s prispevkom 47.240 din. Ker bo raziskovalno delo trajalo dve leti, se bodo glede na stroške vplačevali deleži v obrokih.

Projektna naloga se bo pričela izvajati takoj.

Prvotno sklenjeno pogodbo za delo v NDR do konca avgusta, smo podaljšali do 31. 12. 1980. Tam je zdaj na delu še okrog 50 naših delavcev, tečejo pa že razgovori, da bi pričeli z istim partnerjem (Slovenija ceste - Tehnika) investicijska dela v Iraku.

Pred dobrim mesecem smo sklenili pogodbo za eno največjih investicij v zadnjih letih v Celju, izgradnjo prve faze modernizacije Bolnice v Celju.

Naročnik del je Regionalna zdravstvena skupnost Celje, Sklad za modernizacijo bolnišnice, ki ga zastopa poseben odbor, izvajalca del pa Ingrad, TOZD GO Celje in Gradis, Gradbeno vodstvo Celje, ki nastopata kot izvajalca do investitorja enakopravno in si delita vsa dela v enakem razmerju.

Vrednost pogodbenih del za prvo fazo je nekaj več kot 33 milijard starih dinarjev.

Predvidevamo, da bo trajala izgradnja celotnega kompleksa najmanj 5 let in bo investicija veljala preko 80 milijard starih dinarjev.

Vsem dobro znana kot izjemno marljiva in vestna delavka, aktivna športnica in do konca zvesta Ingradovka Berta HÖNIGMANN se je s 1. avgustom upokojila. Berta je dosegla prav gotovo rekord. Ima 45 let delovne dobe, od teh pa je kar 32 let združevala delo v Ingradu. Ta izjemna delavka ni poznala bolniških izostankov ali kakršnekoli druge odsotnosti z dela.

Kot šef oddelka finančne operative je znana širokemu krogu poslovnih sodelavcev, saj je imela z njimi nešteto razgovorov, urgenc in dogovorov v zvezi z medsebojnimi obveznostmi plačil.

Za svoje delo v Ingradu zasluži vse priznanje in najboljše želje v bodočem življenju.

LUDVIK ARNUŠ, dipl. oec., dolgoletni direktor plansko analitskega sektorja v Ingradu, je na lastno željo v juniju tega leta odšel iz delovne organizacije.

Tov. Arnuš je bil eden izmed najbolj marljivih sodelavcev našega glasila skozi vsa leta izhajanja. Pogrešali bomo njegovih informacij, ki jih je dajal zlasti s področja gospodarjenja TOZD in delovne organizacije.

Uredništvo glasila se mu ob tej priložnosti za sodelovanje iskreno zahvaljuje in mu želi uspešnosti in zadovoljstva na novem delovnem mestu.

Prišli - odšli

Meseca junija smo sprejeli v redno delovno razmerje 32 delavcev, od tega so prišli 4 delavci iz JLA, 1 iz poklicne rehabilitacije, ostali so na novo kadrovani.

Od teh smo sprejeli 5 režijskih delavcev in sicer:

Krajnc Slavko, ekonom, Koprivc Franc, vzgojitelj učencev, oba na Skupne službe; Kampaš Rafko, skladiščnik na Proizvodne obrate; Ogorevc Dušan, šofer v Zalec; Hojnik Maks, gradb. teh. Slov. Konjice.

Iz JLA so se vrnili:

Antonič Milan, strojni ključavničar, Jezernik Ivan, električnik, na Mehanizacijo; Hojnik Maks, gradb. tehnik na Slovenske Konjice; Korbar Josip, slikopleskar na Proizvodne obrate.

Odšlo je 63 delavcev in sicer: na lastno željo 36, sporazumno 7, odpoved — redna 3, v poskusnem delu 3, starostno upokojen 1, 2 invalidsko upokojena, 8 v JLA, 1 po zakonu, 1 umrl, 1 discipl. izključitev. Od teh je odšlo 5 režijskih delavcev in sicer:

Arnuš Ludvik, direktor plan. sekt., Gorjanc Radmila, tehnolog, Rezar Ana, knjigovodja, Vaupotič Hijacinta, operater in Marijanovič Mato, skladiščnik

delavec, vsi iz Skupnih služb.

V JLA so šli:

Malič Mile, gr. delavec iz Celja, Močič Milomir, gr. delavec, Vivod Vladko, zidar vsi iz Celja; Tešanovič Boro, tesar iz Laškega; Kičo Zahid, gr. delavec iz Zalca; Ginič Dragiša, gr. delavec iz Medloga; Petrovič Marijan, gr. delavec iz Medloga; Marijanovič Mato, skladiščni delavec iz DS Skupnih služb.

Upokojeni so:

starostno: Zupanc Edvard, rojen 23. 8. 1929, demperist v Medlogu. Delo je združeval pri naši organizaciji od 22. 1. 1964 do 10. 6. 1980. Živi v Kasaze 107 a, Petrovče.

invalidsko: Šumak Martin, rojen 10. 11. 1923, gr. delavec v Rogaški Slatini. Delo je združeval pri nas od 25. 6. 1959 do 19. 5. 1980. Živi v Poljanska Luka 21, Klanjec. Mohorko Ignac, rojen 3. 7. 1922, tesar v Szentjurju. Delo je združeval pri nas od 15. 4. 1953 do 23. 6. 1980. Živi v Lekmarje, Vinski vrh pri Slivnici.

Umrl je:

Ajdnik Ivan, rojen 23. 6. 1937, zidar v Slov. Konjicah. Delo je združeval pri nas od 21. 9. 1966 do 14.

6. 1980. Zapustil je ženo in sina, ki živita v Skalce 7, Slovenske Konjice.

Na novo življenjsko pot so stopili:

Ilič Stipan iz Celja, Ribič Dušan iz Mehanizacije, Josič Milivoj iz Rogaške Slatine.

Narajač v družini so dobili:

Gorenšek Stanislav, hči Sabina iz Medloga; Pušnik Albin, sin David, iz Mehanizacije; Okič Hasan, hči Mepsura, Ljutič Miralem, sin Ermin, Nezič Ibrahim, sin Elvis, Kuburaš Rasim, hči Edisa, Pejič Ivo, sin Dragan, Vajzović Jusuf, sin Salim, vsi iz Celja;

Marija Pšaker

ZAHVALA

Vsem sodelavcem TOZD GO Szentjur se zahvaljujem za izrečeno sožalje in darovano cvetje ob smrti moje žene Vere ZOHAR.

Evgen ZOHAR

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage mame

Leopoldine LEDINŠEK se najlepše zahvaljujem vsem sodelavcem TOZD Lesnih obratov Gomilsko za darovano cvetje in spremstvo na njeni zadnji poti

SIN FRANCI Z DRUŽINO

Zanimivosti iz gradbeništva

VPLIVI OBODNIH KONSTRUKCIJ NA KLIMO V PROSTORU IN ENERGETSKE PRIHRANKE

Ker je danes v času energetske krize pomembnost izvedbe obodnih konstrukcij vedno večja, želimo s tem člankom opozoriti na vplive zunanjih zidov na klimo v prostoru in energetske prihranke pri pravilni projektni zasnovi.

Zunanji zidovi imajo predvsem to nalogo, da zmanjšajo toplotne izgube pozimi in preprečijo vdor zunanje vročine poleti v prostor. Poleg tega pa morajo zagotoviti tudi zahtevam glede požarne zaščite objekta, zvočno izolirati pred zunanjim hrupom ter nuditi zaščito pred vlago in padavinami. Ker je zaradi vseh teh naštetih lastnosti problematika projektiranja fasad zelo obsežna, bi se tu omejili le na njen vpliv na klimo v prostoru.

Vplivi fasade so primarni in sekundarni. K sekundarnimi prištevamo na primer ogrevanje drugih gradbenih elementov v prostoru zaradi sevanja toplote skozi obodne konstrukcije. Ti elementi zato tudi sevajo toploto v prostor in ogrevajo ozračje tako, da se ti vplivi prepletajo. Zaradi lažje predstave shematično prikazujemo glavne odvisnosti med obodnimi konstrukcijami in počutjem človeka v prostoru zaradi temperaturnih razmer.

visi od načina prezračevanja in tesnosti reg. Temperatura zraka je v odvisnosti od transmitsijskih izgub, izgub zaradi prezračevanja, akumulacijske sposobnosti elementov objekta ter kapacitete grelnih naprav.

Za ugodno klimo v prostoru diferenca med temperaturo zraka ter temperaturami notranjih površin ne sme biti večja od 2 — 3 stopinj. Izkustva kažejo, da je za razpore zunanjih temperatur od +60° do -30° za ugodno počutje potrebna izolacijska sposobnost obodne konstrukcije vsaj 0,50 W/m²K.

Sprejemanje toplote zaradi sevanja sestoji iz kratkovalovnega sevanja sonca in dolgovalovnega sevanja vseh obodnih površin. Če in v kakšni meri notranji prostori sprejemajo toploto od sončnega sevanja, je poleg lege sonca, lege prostora in stopnje oblačnosti odvisno tudi od vrste zaščite pred sončenjem. Temperatura notranjih površin obodnih konstrukcij zavisi od dušenja amplitude toplotnega vala, faznega zamika in akumulacijske sposobnosti. Posebno nevarne za hiter prodor zunanje vročine v prostor so lahke več slojne konstrukcije brez prezračevalnega sloja.

Tudi naši novi JUS standardi zahtevajo poleg zaščite pred toplotnimi izgubami tudi zaščito pred pregretjem prostorov v poletnem času ter omejitve zasteklenih površin. Strožji

proizvodnjo fasadnih elementov. Vsi ti elementi so večslojni. Često pa se pri uvajanju proizvodnje fasadnih elementov pojavljajo dileme med lahkimi in težjimi izvedbami fasadnih elementov tudi glede njihove velikosti. Zato bi osvetlili še prednosti in pomanjkljivosti posameznih izvedb.

Lahki fasadni elementi so ugodni za transport in montažo, manj ugodni pa glede akumulacijske sposobnosti in zaščite pred vdorom vročine poleti. Slabša je tudi zvočna izolacija. Zahtevajo več faz dela in materiale, ki zahtevajo veliko energije za proizvodnjo (zlasti aluminijasti profili in pločevina). Poseben problem predstavlja pri lahkih elementih tudi protipožarna zaščita. Vendar se tudi pri teh izvedbah s pravilnim izborom materialov ter ustreznimi detajli lahko znatno zmanjšajo tudi te pomanjkljivosti.

Težji elementi zahtevajo več energije za transport in montažo, imajo pa boljše akumulacijske in zvočno izolacijske lastnosti. Tudi glede požarne varnosti niso problematični. Proizvodnja zahteva manj faz in nižje kvalifikacije delavcev.

Glede velikosti elementov pa so prednosti in pomanjkljivosti posameznih izvedb naslednje:

Pri velikih elementih je hitrejša montaža in manj reg, vendar je zaradi težjih tež in dimenzij težji transport, omejeno področje montaže zlasti pri večjih objektih ali dislociranih gradbiščih. Velik element združuje več funkcij: parapet, okno, stena ter je tako strogo definiran tako glede funkcionalnosti prostora, ki ga zapira kot tudi glede gradbenega sistema. Njihovo področje uporabe je zato omejeno.

Pri malih elementih je treba sicer tesniti več reg, za montažo zahtevajo več časa, omogočajo pa kljub serijski proizvodnji raznolikost oblikovanja fasad z različnimi kombinacijami. Funkcije so tu ločene: parapeti, stenski elementi, zastekleni elementi ipd. Sestavljajo se lahko v poljubnem vrstnem redu in številu, odvisno od funkcije in velikosti prostora, ki ga zapirajo. Zaradi malih tež so primerni za širše območje transporta in montaže.

Okna so z energetskega vidika najbolj šibka točka fasade. Poleg funkcije osvetlitve prostorov, dovoda svežega zraka, vzdrževanja notranje klime prostora in zaščite pred zunanjimi vplivi, najbolj vplivajo na potrebo po dovojanju toplote, oziroma temperature v prostoru.

Okna pa niso le »odprtine« za odvod toplote, ampak pri sevanju sonca tudi kolektorji za pasivno koriščenje sončne energije.

Zato je treba pri dimenzioniranju oken upoštevati tudi ta faktor in velikosti oken prilagoditi glede na orientacijo možnosti koriščenja sončne energije, hkrati pa zagotoviti zaščito pred toplotnimi izgubami ponoči (z izolacijami) ter premočnemu osonečenju poleti (s senčili).

Obodni elementi objekta so izpostavljeni poleg direktnega sevanja sonca še difuznemu sevanju ter refleksijskemu sevanju okolja. To sevanje učinkuje različno glede na barvo in strukturo fasade odvisno od tega, kakšna je refleksija ali absorpcija. Svetle barve npr. odbijajo žarke in tako razbremenjujejo objekt poletnih toplotnih vplivov.

Povečana toplotna izolacija obodnih zidov preprečuje ohlajevanje prostorov v poletnem času, zato je treba za ugodno klimo omogočiti učinkovito prezračevanje skozi okna. Najboljše je prečno prezračevanje, da lahko ustvarimo prepih, ki omogoča najbolj učinkovito izmenjavo zraka.

Poleg tega moramo okna zaščititi pred premočnim osonečenjem poleti s senčili, ki so resnično učinkoviti le na zunanji strani okna. Tu ločimo toge in premične zaščitne pripomočke. K togim zaščitam prištevamo balkone, loggie, senčila, zunanje hodnike, izstopajoče lamele ipd. Učinek teh zaščit je odvisen od orientacije prostorov, lege sonca med dnevom ter geografske lege. Pomanjkljivost teh senčil je zmanjšanje dnevne

svetlobe zlasti v zimskem času. K premičnim zaščitam prištevamo osnovrtljiva senčila, žaluzije, rolete, polkna ipd.

V zimskem času je še zlasti pomembna zaščita oken pred prevelikimi toplotnimi izgubami. To občasno toplotno zaščito oken lahko izvedemo z izolacijskimi elementi, s katerimi lahko po potrebi zastremo okna (npr. v zimskih nočeh). Lahko so premični ali demontažni v poletnem času. Zaščito pred toplotnimi izgubami pozimi lahko dosežemo tudi z zasteklenimi balkoni ali loggijami. Tudi te zasteklitve so lahko izvedene kot premične ali demontažne poleti.

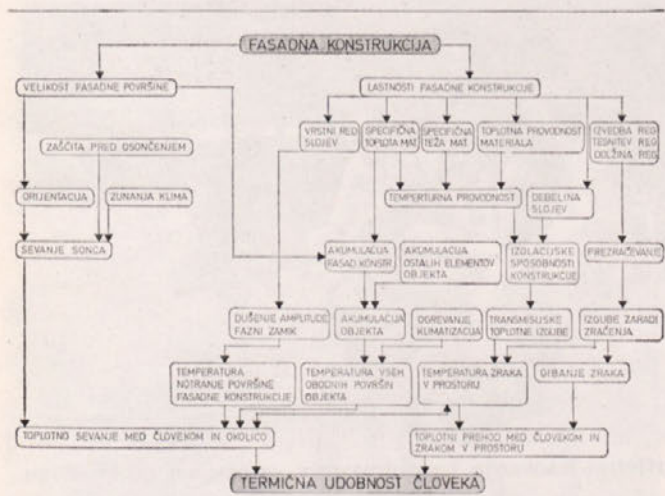
Tudi zavese v prostoru imajo svojo vlogo pri preprečevanju toplotnih izgub skozi okna. Zrak, ki je med zavesami in oknom učinkuje delno kot dušilec. Zaradi vseh teh vplivov, ki smo jih tu nanizali, je razumljivo, da moramo pri projektiranju obodnih konstrukcijam posvetiti še posebno pozornost. Saj je bil že od nekdaj osnovni namen pri gradnji bivališč, da se človek zaščiti pred zunanjimi vplivi, danes pa si z neustreznimi projektnimi rešitvami včasih bivalno klimo celo poslabšamo.

Fasada nima torej odločilen vpliv ne le na energetske prihranke, temveč tudi na bivalno klimo v prostoru na sploh, zato jo ne smemo upoštevati le kot oblikovni element objekta.

Elza Črepinšek, dipl. inž. arh.

Predpisane maksimalne dopustne vrednosti koeficienta toplotne prevodnosti »K« v nekaterih evropskih državah v primerjavi z našimi novimi predpisi.

Gradbeni element	Svedska (1978)	Danska (1979)	Finska (1978)	ZRN (1977)	Svica (1977)	Jugoslavi (1980)
streha	0,17	0,20	0,23-0,29	0,45	0,7	0,55
zunanj zidovi	0,25	0,30-0,40	0,29-0,35	1,26	0,9	0,83
okna	2,0	2,9	2,0	3,0	3,3	1,9-3,8
zunanja vrata	1,0	2,0	0,7	—	—	—
strop nad odprtih podhod.	0,17	0,3	0,23-0,29	0,45	0,9	0,43
strop nad kletjo	0,30	0,3	0,6	0,8	0,9	0,52
tla na terenu	—	—	0,4	0,9	—	0,69
omejitve zasteklenih površin	15 %	15 %	—	—	—	—
	od koristne površine					

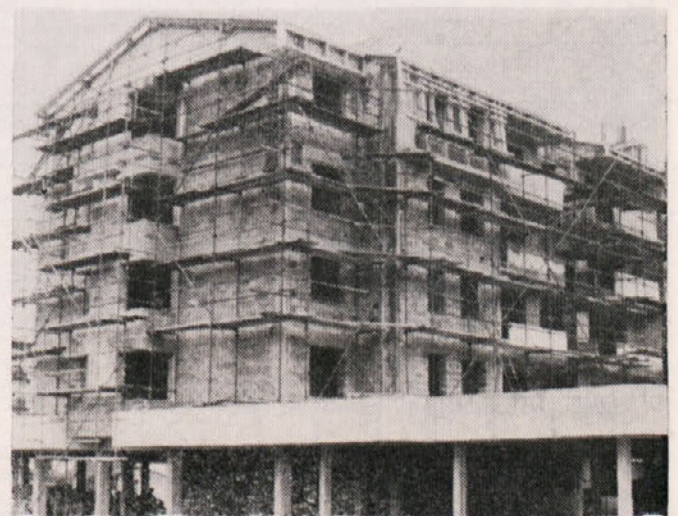

Kot je razvidno iz sheme, so ti vplivi odvisni od kvalitete in kvantitete fasadne konstrukcije. Pomembne so lastnosti obodnih konstrukcij kot so toplotna prevodnost, specifična toplota, gostota materialov, velikost obodnih površin in še zlasti velikost okenskih površin ter njihova zaščita.

Ugodno termično počutje človeka v prostoru zavisi predvsem od količine oddane toplote v zrak s konvekcijo in sevanje obodnih površin. Oddajanje toplote v prostor s konvekcijo zavisi od temperature zraka in njegovega gibanja. Gibanje zraka pa za

kriteriji, ki jih prinašajo novi predpisi na področju energetskih prihrankov in izboljšanja bivalne klime na sploh, praktično izključujejo uporabo »klasičnih« konstrukcij v praksi. Samo z opečnim zidom ali zidaki iz raznih lahkih betonov ipd., zaradi velikih debelin, gradnja ni več ekonomična. V poštev pridejo le večslojne obodne konstrukcije s slojem, ki ima izrazito izolacijsko funkcijo, ker je le z visokovrednimi izolacijskimi materiali možno doseči zahtevane izolacijske vrednosti.

Danes vedno bolj prehajamo na industrializirano

Poslovno-stanovanjski blok v Zalcu

Glasba Danilo Živković   Besedilo Milutin Popović-Zahar
JUGOSLAVIJO

Od Vardara pa do Triglava
od Djerdapa pa do Jadrana
kao niska sjajnog djerdana
svetliš suncem obasjana
ponosita sred Balkana
Jugoslavijo, Jugoslavijo.

Sirom sveta put me vodilo
za sudbom sam svojom hodio
u srcu sam tebe nosio
uvek si mi draga bila
domovina moja mila
Jugoslavijo, Jugoslavijo.

Volim tvoje reke i gore
tvoje šume, polja i more
volim tvoje ljude ponosne
i ratara i pastira
u frulicu kad zasvira
Jugoslavijo, Jugoslavijo.

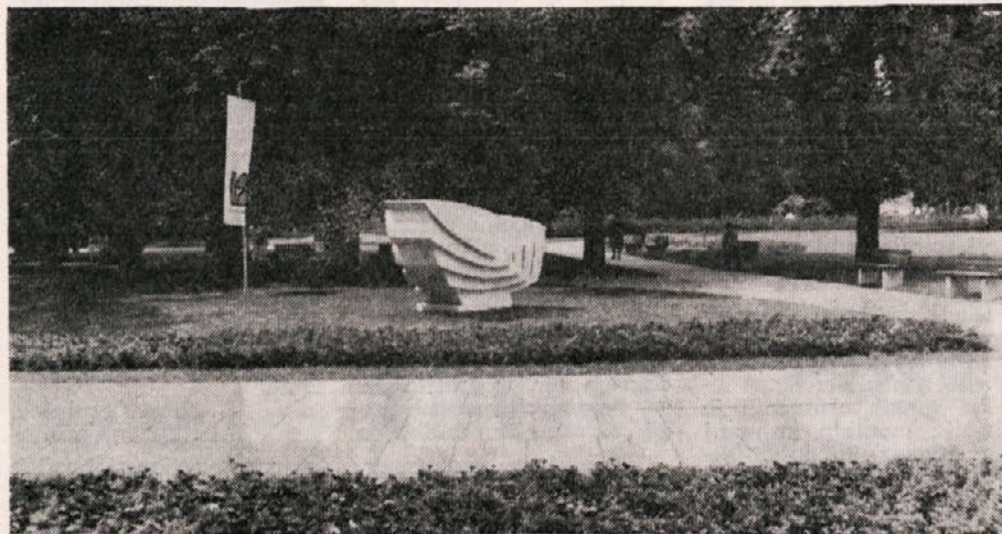
Krv se mnoga za te prolila
borba te je naša rodila
radnička te ruka stvorila
živi srećna u slobodi
ljubav naša nek te vodi
Jugoslavijo, Jugoslavijo.

Od Triglava tja do Vardarja,
od Djerdapa vse do Jadrana,
kakor polja žita zlatega,
rasti s soncem obsijana,
domovina moja draga,
Jugoslavija, Jugoslavija.

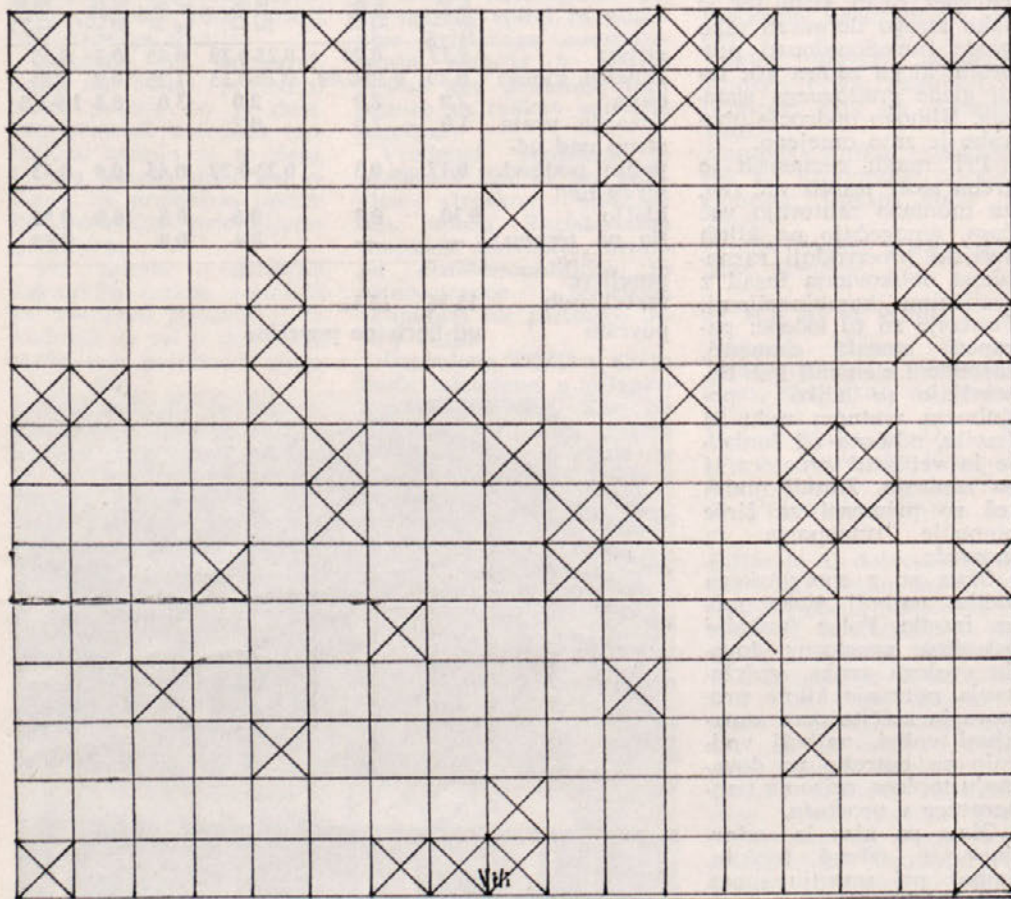
Pot usode me je gnala v svet,
s srcem vedno na te sem pripet,
zaželel si v tvoje gaje spet,
kje na svetu je dežela,
ki kot ti bi me prevzela,
Jugoslavija, Jugoslavija.

Ljubim tvoje hoste in gore,
ljubim tvoja polja in morje,
tod ponosni hodijo ljudje,
kjer na večer pesem tiha,
domačije vsem zaniha,
Jugoslavija, Jugoslavija.

V rojstvu zate je prelita kri,
borba ti je dala lepše dni,
dom si varen delovnih ljudi,
živi srečno in v svobodi,
misel Titova naj te vodi,
Jugoslavija, Jugoslavija.

Celjski mestni park je od julija letos na novo, lepše urejen

NARAVA, NAŠE SKUPNO VADIŠČE

Prijatelji pravega športa v najlepšem zvenu te besede radi hodijo v gore. Prostrani gorski svet postaja telovadnica v naravi, kjer najdejo obiskovalci miru, razvedrila in življenjske svežine. Sezona planinskih izletov je v polnem teku. Dobro bo, da se tudi vi pridružite veseli planinski družini in postopoma utrjujete zmogljivosti in preverite lastne moči.

DAN PLANINCEV GIPOSS

Misel o srečanju planincev sestavljene organizacije Giposs živi že dlje časa. Organiziran pohod bi izkoristili z navezavo prijateljskih stikov, poznanstva in dogovore za nadaljnje sodelovanje, saj ugotavljamo, da je postala narava privlačen svet za številne privržence športa in zdravega načina življenja.

Pobudo za oživitve delovanja Gipossovih planincev je vznikla pri planinski sekciji v SGP »Gradbinec« Kranj. Pripravili so tudi predlog za prvi pohod avgusta ali v začetku septembra na planino Veliko Poljano, visoko 1401 m, kjer ima njihova delovna organizacija počitniško planinsko kočjo.

Udeleženci pohoda bodo usmerjeni na tri težavnostne poti z istega izhodiščnega mesta in s skupnim ciljem. Sprejem vseh pohodnikov bo v Kranju, od tu bi skupno krenili do izhodišča poti (cca 8 km), do Trstenika, od tam dalje pa v treh skupinah in sicer:

a) Trstenik — Velika Poljana, peš hoje 2 uri

b) Trstenik — Mače — Kališče — Velika Poljana, tu je 4 ure hoje
c) Trstenik — Mače — Kališče — Storžič — Velika Poljana, po tej poti pa je 5 do 6 ur hoje.

Na cilju pohoda bi izvedli kratko proslavo, poskrbeli za požirek čaja. Predlog je tudi za izdelavo spominske značke s simbolom in letnico pohoda.

Časa za odločitev o sodelovanju je dovolj. Prijave za udeležbo na srečanje planincev Giposs bo zbirala planinska sekcija Športnega društva Ingrad, o datumu pohoda in drugih podrobnostih pa vas bomo pravočasno obvestili.

Vili š.

Prijetno letovanje Ingradovcev v campu na otoku Pagu

KOMBINACIJSKA KRIZANKA

Spodnje besede razporedite pravilno v lik:

- 2 črki: AN, ČO, IL, JT, KP, KV, LF, OD, PI, RB, SK, SR, TP, TU
3 črke: ACO, ATA, ATO, ČIK, ILF, KAC, NEP, OSE, SES, STO, TAT, TIP, TRK
4 črke: ALAN, ARES, ASTI, BAEZ, BARI, ERIN, GAMA, MAOR, MUZA, RVAC, SREM, TREN
5 črk: BARKA, DITKA, ETAPA, LOSOS, RTINA, SALVA, SAONE, SAPFO, TAKSI, ZADEK
6 črk: GORTAT, IKARIA, KRASTA, LIVADE, OBA-REK, MOSKVA, STOTAK, TERASA, TLIVKA
7 črk: DEKLICA, KARNIJA, KVASINA, OPANKAR, PRTIČEK, TKANINA
8 črk: BARBUSSE, EPISTOLA, FILISTER, KSANTI-PA, NADUTOST, RECEPTOR, UDARNICA
9 črk: BORSNTNIK, OSMRTNICA, SILVESTER, STRELOVOD, ZMRAČITEV
10 črk: ANONIMNOST, KMETOVANJE, VIDA TOM-SIČ
11 črk: USTVARJALKA